

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

De s[e]c[und]o p[re]cepto diuine legis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

Blasphemansq; deū: q; murmurat v'l maledicit:
 Uel nō posse refert/s; despicit/accipit lpe
 Libās ve faciat mala: prauus p̄terit iste
 Unū cole deū si sic mortal'r egit.
 Hec de p̄mo p̄cepto sufficiat.

De scđo p̄cepto diuine legis.

Secundū p̄ceptū diuine legis scribitur in li. Exodi. Ex. c. sic: Nō assumes nomē dñi dei tui in vanū. Sup q; p̄cepto docēt catholicī diuersa scribūt. Tu p̄o ad pleniorē intelligētiā nota sub brevis aurea sniam sc̄ri Tho. in. q. iij. ar. iij. vbi qrit: vt scđm p̄ceptū decalogi cōuenster tradat. Nā dī q; p̄ stud p̄ceptū nō. phibet qlibet assūmptio diuini nois: qz i p̄t mlt̄ modis laudabilit̄ assūmū: vt p̄z in diuini laudib; orōib; bñdletonib; z alijs cerimonijs ecclie tā in pdicatioib; q̄ exhortatiōib;. Nec etiā phibet in h̄ p̄cepto ois iuratio p̄ nomē dei: qz i p̄ta etiā mulī modis p̄t bñfieri: sic in nēitate ad alicui⁹ rei ɔfirmationē: z cū cautela deb̄tra. sō H̄ere. iij. c. Et iurab: viuste dñs in p̄tate z in iudicioz in iusticia: z bñd̄ cēt eū gētes/ lpm q̄ laudabūt. Hec t̄b. Tūc em̄ fit reuerētia deo. Prop̄fea p̄c̄pit H̄euf. vij. c. sic. Dñm deū tuū timēb: z illi soli futes: z p̄ nomē illi⁹ iurabis. S; i isto p̄cepto phibet p̄cievana assūmptio diuini nois: vt dī san. Tho. qn. s. diuini nomē assūmīt ad ɔfirmationē hūani vbi/p̄ modū iura mēti vani. P̄t tñ ex ɔseqnt̄ intelligi q̄ phibeat in h̄ p̄cepto ois inordinata nois diuini assūmptio. Cum ḡd: Non assumes nomē dñi dei tui in vanū. nō debes intelligere **Nota bñ** q̄ istud p̄ceptū sit solū de h̄ noīe de⁹: s; intellige dī oī noīe q̄ de⁹ nob̄ innoescit aut hebraice: vt cū dī tetragrammaton/helostm/sabaoth/adonai/helion. Aut grece: cū dicim⁹/agios/theos/athanatos. Aut latine dicēdo/oipotes/redem̄ p̄tor/creatoz/gubnator/saluator. Et sō nota s; Tho. vbi s. in r̄fissione ad. v. ar gu: q̄ oib; noib; dei maxia debet reuerētia ex pte rei significate: q̄ ē vna p̄tinēs oē bonū z oēni p̄fectionē. Nō aut rōnevocū significatiū q̄ sūt mlt̄: z sō singla r̄st at dñs: Nō assū. no. dñi dei tui in vanū. qz nō differt p̄ qdcūq̄ nomē dei p̄ surū q̄mittat. Hec Tho. Cauē ḡ o p̄tō: ne assūmas inuanū nomē creatoris Assūmēt tui: s; mlt̄ p̄t⁹ assūmēdū est ad valde honorādū ac magnificādū: cū sit mas dū est no gnū ac tīmēdū/scr̄m ad venerādū/dulce ad meditādū/copiosuz ad miserādū mē dī ad efficaz ad imperādū/ p̄tuosuz ad saluandū/z occultū ad sc̄lēdū. sō Elsa. xliij. c. magnifīcē dī sic: Q̄is q̄ inuo.no.meū: in gl̄iam meā creauī cū: formauī eū z feci eūz. z ad cādū mlt̄ Ro. x. c. Q̄is q̄cūq̄ inuo.no.meū: sal. erit. Eōleqnt ad maiore intelligētiā r̄p̄tēt. bui⁹ p̄cepti sc̄re debes q̄ tr̄sp̄t̄ p̄t̄ exp̄oi. Et p̄mo sp̄ualr̄ referēdo vba ad cor Expla z sic corde p̄t nomē dñi assūmī inuanū. Sic faciūt p̄versi ch̄isan̄t: q̄ tñ noīe si naī h̄ p̄ce ne re dīcūt ch̄isan̄t: qz s; sacra ecclie recipiāt/tñ r̄ sacri nō hñr. s. graz. Tales ḡ p̄t̄ p̄mo assūmīt nomē dñi nr̄i t̄sū ch̄i inuanū: qz cū ch̄isan̄ dīcat a ch̄io: fruſtra ac sp̄ualr̄. vane nomē ch̄isanitatis assūmēre dicunt: ex eo q̄ fidē ch̄ilane religiōis nō hñt̄ i corde. de q̄b; p̄ Elsa. dī: Hic p̄plus labijs. me ho. cor aut̄ eoz lōge est a me. Hinc Aug. in libello de. xij. abuſiōnū īdib; q̄ liber a q̄busdā ascr̄ibit Hugoni de sācro Glicf. alij p̄o attribuūt Lypano/lbi em̄ dī sic. Ch̄isan̄: nois ch̄i silitudinē nē teneret: mox qz silitudinē h̄re dz: sō ch̄isan̄ nemo recre dī/nisi q̄ ch̄i moribico eq̄tur. Hec ille. Itēt in li. de doc. ch̄isa. Aug. ita inqt: Ch̄ian̄ nomē ille fruſtra sortit: q̄ ch̄im mime imitaf. Quid em̄ p̄dest vocari qd̄ nō es: z nomē v̄sur̄ pare alienū. S; si ch̄ian̄ te eē delectat/q̄ ch̄ianitatis st̄ gere: z merito tibi no Scđo ex mē ch̄ianī assūme. Hec Aug. Scđo istō p̄ceptū exp̄oi p̄t̄ l̄rat̄ referēdo v̄ planat̄ h̄ ba p̄cepti ad os/cū ḡdī: Nō assū. no. dñi dī tui inuanū. Intellige q̄ p̄ hec ver̄ p̄ceptum ba phibet nob̄ duo p̄ncipalr̄. s. p̄iurūt̄ iurantū qd̄ fit sine cā. Qui ei iurat̄ p̄ni l̄rat̄.

De Scđo precepto

hōlo/peccat gūst qz noīat sūmā vītarē sine cā:iō scire debes qz ille qz surat veris
sine iudicio discretiōis ex alīq ai levitate. In tali iuramēto n̄ ē vanitas ex pte
ipi' iuramēti/qz vez ē:z ē vanitas ex pte iurat. Etia ille qz fac iuramēta ex cer
ta scia sine legtima cā:pctipue qz sonat qz blasphemia:vt qn̄ qz iurat p corpus
v̄l p sanguine dī:z silia. Aut qz sonat irreuerētā:sic cū qz iurat p vulnera/aut
p plagas chī:z alia iuramēta vidēt mortalia/etia si vez ē qd iurat. Et lōvitas
ait Dat. v. c. Audist qz dictū ē antiqz:n̄ plurab. Ego aut dico vob̄ n̄ surare
ōino. Nota qz chīs in hīs pbis pposuit negatōez sig v̄l affirmatiōe:iō cū dī:n̄
surare oīno:sensus est n̄ iurare oīmode/v̄l n̄ iurare in oī casu:qz n̄ dī fieri iur
amētū leuit/z cū dīscursu rōnis. Si aut chīs dīxīs:ōino n̄ iurare:cū ibi ne/
gatio sequat signū v̄l eēt:sensus qz in nllō casu eēt iuradū. Debem⁹ aut caue/
re a iuramētīs volum⁹ in vīsta p fīcere spūali. Et rō h̄ ē fz scīm Tho. in opus
culo d. x. pcept⁹:qz in nlla pte ita fragiles sum⁹ sic in lingua. Proprea Jac. iij.
c. dī sic. Qis ēi natura bestiā p voluc⁹ z pētū z cētor⁹ domat z domita st a na
tura hūana:linguā aut nlls hoīm domare p. Hec ibi. Nā hō dīleui deierare
possz. Hinc vītas Dat. v. ait: Sīt at kmo v̄z ē ē:n̄ dī:qz aut his abūdāti⁹ ē
a malo ē. Hec ibi. Est ei iuramētū sic mediciña:vt dī Tho. qz n̄ sp accipit nīl
in nītate. Idecirco Eccl. xxiiij. c. dī sic. Juratiō n̄ assūescat os tuū:mītī ei cas⁹
in illa. Noīatio v̄o dī n̄ sit assūda in ore tuo:z noīb̄ scētōz n̄ admīscēr̄:qz m̄ no
er̄ imunis ab eis. Hec ibi. Sz nota fz Tho. vbi. s. qz qzuis alīqñ iurek p crea
turaz:tñ sciēdū ē qz in oīb̄ hīs n̄ iurat nīl p deū. Lū ei iuras p aīaz v̄l p caput
tuū:n̄l altō ē qz aīaz obligare pene iſigēde a dō. Itē cū iuras p euāgeliū:etia
iuras p dcū qz dedit euāgeliū:z sic de ceteri iuramēt̄:z iō peccat gūst qz surat
p deū dī facili/aut p euāgeliū. Et breult/qzūqz dī alīqdī glītā dī:assumit noī
mē dī inuanū. Lōseqnt cū dī. Nō assū.no.dñi dī tui inuanū. In his pbis phī
bet iuramētū falsū. Un̄ Deu. v. c. dī sic: Nō vīsurab no. dī tui frustra:qz n̄ erīc
impunit⁹ qz sup re vana nomē ei⁹ assūperit. Hec ibi. Nota ḡ fz Tho. in opus
culo d. x. pcept⁹:qz ille qz iurat falsū fac iniuriā dō/sibj̄pīz oīb̄hoīb̄. Prio qdē
fac iniuriā dō:qz cū iurare n̄l altō sit qz deū testē inuocare:iō cū qz iurat nibil
altō fac/nīl qz inuocat et⁹ testimoniū. Lū ḡ iuras falsū/aut credis deū nesci
re vez:z sic ponis lgrātīa in deo. Lū tñ oīa nuda z apta sint ocul'el⁹:vt dī ad
Heb. iij. c. Aut credis qz diligat mēdaciū/tñ oīdītā t̄p̄z.luxra illō Dī: Per
des oēs qz loquūt mē. Aut derogas potētē sue:qz n̄ possit testimoniū reddere
v̄l qz n̄ possit dī eo pūire. Scđo qz iurat falsū/fac iniuriā sibj̄pī:qz tal obligeat
se iudicio dī:qz nibil ē alīd dīcer p deū ita ē:nīl qz deū pūlat me si ita n̄ ē. Ter
cio qz iurat falsū/iniuriāt oīb̄ hoīb̄:qz nllā int alīqz societas duraē p: nīl cre
dat sibi iūlē:dubia ei iuramēt̄ pfirmat̄. Un̄ pau.ad Heb. vj. c. ait: Qis p̄ro
uersie finis ad pfirmatōez ē iuramēt̄. Et sic p̄z qz qz iurat falsū/iniuriāt dō:z ē
Tertio crudel sibi:z noxi ē hoīb̄. Tertio istō pceptū expo pncipalē referēdo illō ad
istō pcept⁹ oīa vītar̄. Lū ei opamir ea qz glītā dī māf festat:tūc adīplem⁹ h̄ pceptū:luxra
ptū expo illō Dat. v. Sic lu.lux ve.co.ho. vt vīdeat oīa ve.bo.z glī.pa.ve. qz in cel̄ ē.
nīl refe. Lōtrariū faciūt qdā dī qz Pau.ad Ro. q. c. ait. Nomē dī p̄os blasphem. int ge
rendo ad tes. Tales st hypocrite qz assumūt nomē scītar̄ in similitōe opis exterior̄/nō
oīa vīta in puritate cordis. Jō nomē chīi inuanū assumūt:qz vt dī Dat. vj. Recepēt
rūt mercedē suā. Hinc Pau.ad Col. iij. c. ait: Qē qdcūqz facit̄/in p̄bo/aut in
ope: oīa in no. dñi n̄l lesu chīi fa.gras agētes dō z p̄z p̄p̄z. Hec ibi. Et sic p̄z
dī scđo pcepto. Sz qz mīt̄ varijsqz modis labūt hoīes ad iuramēta vana z plu
ria. Jō vt maḡ ac maḡ p̄scīaz tuā purgare atqz discutētāles obfua cauīs

omnia et singula quod explicantur auctoritate incognitum in explanatione huius precepti.

Et sic dicit sic.

Qui cantans: fabulans: trufans: vel turpia dicens.
Despiciendo deum: nominat sanctos: sacra spernens.
Iudicio turans: mendax inductor ad illud
Periturans: dubium turans: mortalia turans:
Turans cunctum non nolit seruare pmissum.
Per crucem: auctoritate fidem: sanctos: animamque: deumque
Aditur: dicens mendacem: auctoritate locose.
Et per membra dei: sanctorum euangeliorum.
Inducens falsum: iurante quis scient.
Aduertens frangit: ne iuret vana per ipsum.

De tertio precepto divinis legis.

Quamvis altitudo divinitatis sapientie in omnibus creaturis et
opibus suis reuceat. Potissimum tamen ostendit in mirabili ordinatione prece
propter decalogi. Propter Tho. In. ii. ii. q. cxix. ar. iii. et iterum in opusculo
d. x. preceptis: ut homines in cultu per religiosos instruerentur: dedit dominus x. precepta moni
si in duabus tabulis lapideis scripta: quae tria prima parte table primae ad amorem et dilectionem dei. Et quod necesse est ut perfecte diligamus dominum deum nostrum corde: ore et ope.
Idcirco ut eum corde perfecte diligere valeamus: ordinatus primi precepti in quod prohibet
culem falsorum deorum: cuius deus non habebit deos alienos coram me. Sed necesse est ut
diligamus deum ore: et quod ad hunc dat secundum preceptum. Non affluit non domini deus tuus iudeus.
Tertio tenemur deum diligere: non tam per hoc aut lingua: sed opere et vestimentate: et propter hoc or
dinatur est tertium preceptum: quod quod scribitur Exo. xx. c. sic. Memori ut die sabbati
sacrifices. Dicunt autem illa sacrificari i lege quod diuinio cultus applicauit. Cum ergo
in sabbato iubeat dominus ut homo vacet rebus divinis: non sacrificari deus. Et quod sabbatum in
terpretae responsum: non quilibet dies dominica propter dominum dies sabbati: et similiter quilibet dies statu
ta ad veneracionem diuinam: in quod cessandum est ab opibus suis: ut. i. dicemus. Hinc
Hieron. i. ser. de die dominice resurrectionis: ita inquit. Astra oia et elementa letantur: et quod
patiente domino proximi lumine retraxerant et fugerant et noluerant suum creatorum aspicere
crucifixum: nunc vice versa illi sunt ab inferis resurgentem suo si duci propter fulgore: et suo per
sequuntur officio. et iterum ibidem subtilius Hieron. sic. quod maria magdalena in die oculis
milleres principatum tenet: ita in ceteros dies hec oim diez miratur. hec Hieron. Non istud per
tamen propter recreatioem lagunam ait quod istud tertium preceptum diuinum legimus propter expiacionem mortuorum ex
dis. Prior enim sensus literalis. Est enim sensus literalis secundum Tho. i. i. pre. q. i. art. x ponitur quod
fundamentum aliorum sensuum. ex quod solo potest trahi argumentum: non autem ex his quod est in aliis modis
goria dicuntur: ut videtur Augustinus in epistola ad Glince. donatistam. Sic igitur secundum sensus literalis dicitur dis
ses sabbati principis sacrificari: ad repandendum opem creatorum modum: a quo requiescebat deus deus
septima die. In cuius signum dies septima mandata sacrificanda. I. depuranda ad vacandum
deo. Et ideo in libro Exo. xx. c. describitur primo preceptum de sacrificatione sabbati cum deo. De Nota de
memori ut die sabbati sacrificies: deinde affligitur deus: et subtilius Hieron. Sex enim diebus fecerunt sensus. Iste
deus celum et terram/mare et oiam quod in eis sit: et requiescit in die septimo. Hec ibi. Et sic deus secundum terali.
Tho. i. opusculo d. x. preceptum, putatur spurious quod futuri erat alicuius phisi siue hereticis.
quod ecent dicti mudi superfluisse. Et idcirco volunt deus ut custodiatur unus dies heb
domade in memoriam quod deus oiam creauerat in sex diebus: et in septima die requeuit. I. ceterum
sicut a nouis creaturis prodendit. Et hoc Exo. xx. c. deus. Sex diebus operaberis oiam opera
tua. Septimo autem die sabbatum dominum dei tuus es. Nota habet quod iudei in memoria prima
creatioem. quoniam secundum creauit deus celum et terram et oiam quod in eis sunt celebrabant sabbatum.
Sed venientes chris in carnem fecit nouam creationem. et ideo per primam creationem homo ter
renus creatus est: per secundam hunc celestis effectus est. Unde Paulus ad Gal.